

Aan de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
t.a.v. Secretariaat programma stelselwijziging Jeugd
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

Betreft : aanbieding advies
Contactpersoon : mr. K.H. Hinders/mr. M.A.C. Herweijer
Doorkiesnummer : 070-3619353
E-mail : t.hinders@minvenj.nl
Datum : 19 december 2013
Ons kenmerk : RSJ/1935/KHH/CK
Onderwerp : advies Uitvoeringsbesluit Jeugdwet

Geachte heer Van Rijn,

Hierbij reageert de Raad gaarne op uw verzoek om advies over het ontwerp van het Uitvoeringsbesluit Jeugdwet met Nota van toelichting (hierna: Uitvoeringsbesluit). Het Uitvoeringsbesluit is gebaseerd op het conceptwetsvoorstel Jeugdwet (hierna: concept Jeugdwet), dat thans aanhangig is bij de Eerste Kamer. De Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (de Raad) heeft op 25 oktober 2012 geadviseerd over een eerder concept van de Jeugdwet. In dit advies heeft hij zich beperkt tot de gebieden die op zijn werkterrein liggen, te weten de gedwongen jeugdhulp. Ook in het onderhavige uitvoeringsbesluit beperkt de Raad zich tot de onderwerpen die binnen zijn aandachtsgebied liggen en zal hij niet ingaan op hoofdstuk 6 (gegevensverwerking, privacy en toestemming) en 7 (financiën en verantwoording), dit laatste met uitzondering van de ouderbijdrage.

De Raad kan zich in het algemeen vinden in de inhoud van het Uitvoeringsbesluit. In dit advies maakt de Raad eerst enige algemene opmerkingen en gaat hij daarna in op de inhoud van een aantal artikelen.

Algemene opmerkingen

- In artikel 2.8 lid 2 van de concept Jeugdwet is opgenomen dat bij algemene maatregel van bestuur (hierna: amvb) gebieden kunnen worden aangewezen waarbinnen colleges voor de uitvoering van taken samenwerken. Dit is met name van belang voor het verkrijgen van een uniform hulpaanbod van specialistische hulp, zoals residentiële hulp en specialistische hulp voor jongeren met psychische klachten of stoornissen, hulp voor jongeren met een verstandelijke beperking en gesloten jeugdzorg. Om dergelijke hulp van goede kwaliteit in alle regio's te kunnen garanderen is het naar het oordeel van de Raad nodig dat hiervoor waarborgen in de concept Jeugdwet en het Uitvoeringsbesluit worden opgenomen. De Raad mist deze waarborgen en beveelt aan deze alsnog in het Uitvoeringsbesluit op te nemen.
- Een aantal voorzieningen is zo schaars en kostbaar dat zij landelijk dienen te worden vormgegeven. Het gaat hier om (taken van) bestaande voorzieningen zoals het Leger des Heils, het Gereformeerd Jeugd welzijn, Joods Maatschappelijk Werk(JMW) en de William Schrikkerstichting. Cliënten moeten de vrijheid houden om te kiezen voor een voorziening met een bepaalde denominatie. De Raad heeft in zijn advies over de Jeugdwet erop aangedrongen om (de taken van) deze voorzieningen voor de toekomst te verzekeren en in de wet vast te leggen. In het wetsvoorstel Jeugdwet is in artikel 2.11 lid 1 een grondslag opgenomen om nadere regels te stellen voor dergelijk landelijk werkende instellingen. De Raad vindt in het Uitvoeringsbesluit hierover geen nadere uitwerking terug en hij dringt erop aan hierover alsnog een bepaling op te nemen, dan wel hierin in een andere amvb te voorzien.

Artikelsgewijze opmerkingen

Hoofdstuk 1 Begripsbepalingen en reikwijdte

Artikel 1.2

In dit artikel is ten aanzien van onrechtmatig in Nederland verblijvende minderjarige vreemdelingen bepaald dat het college slechts een voorziening inhoudende verblijf bij een pleegouder treft, indien dit noodzakelijk is in het belang van de ontwikkeling van die vreemdeling. Indien het college voor een vreemdeling verblijf bij een pleegouder geboden acht, dient het aan te geven waarom hij verblijf in een accommodatie van een jeugdhulpaanbieder niet aangewezen acht. Dat betekent dat het college dient te motiveren waarom de voorkeur wordt gegeven aan een verblijf bij een pleegouder boven verblijf in een residentiële voorziening, ook als het verblijf bij een pleegouder vanuit het belang en de zorgbehoefte van de minderjarige gezien de voorkeur verdient. De Raad maakt uit de tekst van dit artikel op dat deze afweging niet geldt voor andere voorzieningen dan pleegzorg. De ratio achter deze afweging is gelegen in het feit dat de onrechtmatig in Nederland verblijvende minderjarige vreemdeling vanuit het oogpunt van zijn beperkte verblijf in Nederland en zijn terugkeer naar het land van herkomst zo weinig mogelijk met de Nederlandse samenleving in contact dient te komen vanwege hechtingsrisico. Bij opname in een pleeggezin wordt dit risico groter geacht dan bij plaatsing in een residentiële voorziening.

Dat na een langdurige plaatsing in een pleeggezin de kans bestaat dat uitzetting van een vreemdeling onmogelijk wordt, zoals de Nota van Toelichting op pagina 7 vermeldt, is een reden om ervoor te zorgen dat minderjarige vreemdelingen snel uitsluitel krijgen over de (on)rechtmatigheid van hun verblijf hier te lande maar kan geen rechtvaardiging zijn voor dit verschil in behandeling tussen rechtmatig- en onrechtmatig in Nederland verblijvende minderjarige vreemdelingen. De Raad maakt dan ook bezwaar tegen deze bepaling omdat bij de afweging voor het soort voorziening waarvoor een minderjarige vreemdeling in aanmerking komt het belang van de minderjarige de eerste overweging dient te vormen en dit is in het onderhavige artikel niet het geval. Daarmee wordt niet gehandeld conform de bepalingen uit het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind (IVRK). Artikel 3 van het IVRK bepaalt dat bij alle maatregelen die voor kinderen worden getroffen de belangen van het kind de eerste overweging vormen. Daarbij gaat artikel 20 lid 3 van het IVRK ervan uit dat de pleeggezinplaatsing voor kinderen die niet in het eigen gezin kunnen verblijven de voorkeur heeft boven de institutionele plaatsing.

Ook voor minderjarige vreemdelingen die onrechtmatig in Nederland verblijven zijn deze bepalingen van het IVRK van toepassing en daarom dient bij de afweging voor welke voorziening zij in aanmerking komen te worden uitgegaan van die voorziening die vanuit de zorgbehoefte van deze minderjarige vreemdeling het meest in aanmerking komt. De Raad beveelt daarom aan lid 2 van artikel 1.2 te laten vervallen.

Artikel 1.2. lid 3

In dit artikel is opgenomen dat een vreemdeling die onrechtmatig in Nederland verblijft en die nog geen achttien jaar is, een beperkte duur in een voorziening voor jeugdhulp mag verblijven. Deze duur dient in overeenstemming te zijn met de verwachte duur van zijn verblijf in Nederland. De duur is daarbij bepaald op ten hoogste een half jaar.

De Raad wijst erop dat de termijn van een half jaar vanuit de zorgbehoefte van de minderjarige vreemdeling in de praktijk veelal te kort zal zijn en zeker voor jonge kinderen strijdig is te achten met artikel 20 lid 3 van het IVRK. Dit bepaalt dat bij het overwegen van een andere vorm van zorg dan het verblijf in het gezin waartoe het kind behoort op passende wijze rekening wordt gehouden met de wenselijkheid van continuïteit in de opvoeding van het kind, met de etnische, godsdienstige en culturele achtergrond van het kind en met zijn of haar achtergrond wat betreft de taal. De Raad stelt voor om deze bepaling aan te vullen met de mogelijkheid om de termijn van een half jaar met telkens een half jaar te verlengen.

Hoofdstuk 2 De Gemeente

Artikel 2.1

In dit artikel is onder het eerste lid sub a opgenomen dat het college zorg draagt voor de beschikbaarheid van relevante deskundigheid over 'opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen'. De Raad mist hier de vermelding van psychiatrische problemen en stoornissen. Deze worden hier niet vermeld, terwijl in artikel 1.1. van de Jeugdwet onder de begripsbepalingen onder 'Jeugdhulp' ook de ondersteuning van jeugdigen met een psychiatrische aandoening of beperking begrepen is. Omdat dit vragen op kan roepen beveelt de Raad aan hier in de Nota van toelichting een opmerking aan te wijden.

Hoofdstuk 3 De certificering

Artikel 3.1.1. d

In dit artikellid is opgenomen dat de certificerende instelling dient te beschikken over voldoende deskundigheid en toerusting om de uitvoering van de taken naar behoren te vervullen.

Nu het hier gaat om fundamentele vereisten voor een certificerende instelling vindt de Raad het

noodzakelijk dat bij amvb nog nader zal worden ingevuld wat hier onder wordt verstaan.

Artikel 3.1.4

Dit artikel bepaalt ondermeer dat de Minister van Veiligheid en Justitie de certificerende instelling algemene aanwijzingen kan geven met betrekking tot de uitoefening van haar taak. De Raad beveelt aan in de Nota van toelichting bij dit artikel nader aan te geven, zo mogelijk met voorbeelden, wat wordt begrepen onder algemene aanwijzingen.

Hoofdstuk 4 Eisen aan jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen

Naar aanleiding van de artikelen 4.2.2, 4.2.3 en 4.2.4 heeft de Raad een aantal opmerkingen over de begrippen 'minderjarige' en 'jeugdige' en welke leeftijden hier onder worden begrepen en over de (met gezag belaste) ouder. Daarnaast maakt de Raad over 4.2.4 nog een opmerking van andere aard.

In artikel 4.2.2 lid 1 is bepaald dat een gezinsvoogdijwerker mededeling doet van de ondertoezichtstelling aan de minderjarige en de met het gezag belaste ouder of voogd. Het valt de Raad op dat die mededeling moet worden gedaan aan elke minderjarige ongeacht diens leeftijd. Een dergelijke mededeling aan zeer jonge minderjarigen lijkt echter niet zinvol. Hetzelfde geldt voor de mededeling als bedoeld in artikel 4.2.2 en het overleg met de jeugdige als bedoeld in artikel 4.2.4 lid 3. Daarom stelt de Raad voor hier op te nemen dat die verplichting alleen geldt voor minderjarigen vanaf een bepaalde leeftijd of met een bepaalde ontwikkeling. Hierbij zou aansluiting gezocht kunnen worden bij art. 809 eerste lid van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. Dat betekent dat de mededeling c.q. het overleg verplicht wordt gesteld voorzover het minderjarigen betreft van 12 jaar of ouder en dat de mededeling dan wel het overleg mogelijk wordt gemaakt voor zover het minderjarigen betreft die deze leeftijd nog niet hebben bereikt.

Voorts stelt de Raad voor de zinsnede 'de met gezag belaste' in zowel artikel 4.2.2 lid 1, artikel 4.2.2 lid 2a als in artikel 4.2.2 lid 3 te laten vervallen, omdat de niet met het gezag belaste ouder(s) evengoed betrokken is (zijn) bij bijvoorbeeld het familiejeugdplan en hij/zij daarom ook geïnformeerd zal (zullen) moeten worden. Bovendien heeft de niet met het gezag belaste ouder ook recht op informatie van derden (art. 1:377c BW).

Artikel 4.2.3

In dit artikel wordt in plaats van 'minderjarige' de term 'jeugdige' gebruikt. Hierbij is geen leeftijdscriterium aangegeven. In het wetsvoorstel wordt afwisselend de term jeugdige en minderjarige gebruikt. Het is de Raad niet geheel duidelijk in welke gevallen de term jeugdige en wanneer de term minderjarige wordt gebruikt. Zo lijkt in artikel 4.2.3 met de term 'jeugdige' ook bedoeld te zijn een persoon van 18 jaar en ouder, terwijl met 'jeugdige' in art. 4.2.4 lid 2 slechts een persoon jonger dan 18 jaar bedoeld kan zijn. De Raad beveelt aan in de Nota van toelichting te verduidelijken wanneer deze begrippen worden gehanteerd en welke leeftijden er onder vallen.

Artikel 4.2.4

In dit artikel worden zowel het begrip 'jeugdige' als 'minderjarige' gebruikt. Met verwijzing naar het voorgaande beveelt de Raad aan in de toelichting te verduidelijken waarom dit onderscheid wordt gemaakt en welke leeftijdscategorieën er onder vallen.

In artikel 4.2.4 lid 1 is opgenomen dat de gecertificeerde instelling uiterlijk zes weken nadat de voogdij aan haar is opgedragen, de minderjarige onder haar toezicht is gesteld of zij is belast met een taak tot uitvoering van jeugdreclassering en zij hiervan in kennis is gesteld, een plan van aanpak vaststelt. De Raad is van mening dat deze termijn in de praktijk te lang is voor bijvoorbeeld een verdachte die is geschorst uit de voorlopige hechtenis. Ook bij spoedeisende gevallen waar bescherming van de minderjarige nodig is, is een kortere termijn nodig. De Raad stelt voor in het Uitvoeringsbesluit op te nemen dat in ieder geval binnen veertien dagen een voorlopig plan van aanpak moet zijn opgesteld.

Artikel 4.2.5

In dit artikel is in lid 2 vastgelegd dat de gecertificeerde instelling geregeld, doch tenminste éénmaal per zes maanden, verslag uitbrengt aan het openbaar ministerie dat is belast met het toezicht op de naleving van de voorwaarden, over de wijze waarop de jeugdige zich houdt aan de voorwaarden die de rechter of het openbaar ministerie heeft opgelegd.

Met deze termijn wordt echter geen rekening gehouden met het arrest van de Hoge Raad (NJ 2011/529) waarin is overwogen dat de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit meebrengen dat het stellen van voorwaarden die langer dan zes maanden duren of die bijzonder van aard zijn bij voorkeur worden toegepast in het kader van een gedragsbeïnvloedende maatregel en niet in het kader van een

voorwaardelijke veroordeling. Uit dit arrest kan derhalve worden afgeleid dat bijzondere voorwaarden een maximale duur van zes maanden zouden moeten hebben. Gelet hierop lijkt het daarom meer aangewezen om minimaal éénmaal gedurende drie maanden een verslag uit te brengen.

Hoofdstuk 4, paragraaf 4.3. de vertrouwenspersoon

Artikel 4.3.4

In de laatste zin van dit artikel is bepaald dat de vertrouwenspersoon geen toestemming van derden behoeft om met een jeugdige te spreken. De Raad veronderstelt dat onder 'derden' in dit artikel niet de ouders vallen. Indien de ouders wel onder het begrip 'derden' vallen wijst de Raad er op dat in dat geval deze bepaling op gespannen voet kan staan met het ouderlijk gezag van de ouders. De Raad denkt hierbij met name aan gevallen waarin het zeer jonge kinderen betreft.

Hoofdstuk 5 Gesloten jeugdhulp bij ernstige opgroei- en opvoedingsproblemen

Artikel 5.1.1

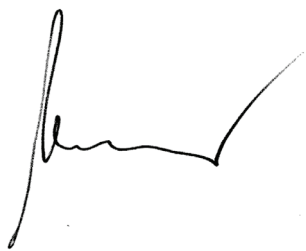
De Raad stelt voor om in artikel 5.1.1b het woord geborgenheid te laten vervallen omdat dit een begrip is dat niet gemakkelijk geassocieerd wordt met het verblijf in een gesloten accommodatie, en de formulering te wijzigen in 'in een veilige, beschermde omgeving, die voldoende privacy biedt'.

Hoofdstuk 7, paragraaf 7.1 Ouderbijdrage

Artikel 8.2.1 lid 4 van de concept Jeugdwet bepaalt dat bij of krachtens amvb regels worden gesteld met betrekking tot de ouderbijdrage. Uitwerking geschiedt in onderhavig artikel. Zolang de concept Jeugdwet niet in werking is getreden geldt nog de regeling uit de Wet op de Jeugdzorg, waarin in Hoofdstuk XIII, de artikelen 69 tot en met 76, de bijdrage in de kosten van Jeugdzorg is geregeld. In de Wet rechtspositie pleegouders¹, die op 1 juli 2013 van kracht is geworden, is hoofdstuk XIII van de Wet op de Jeugdzorg buiten werking gesteld². Dit betekent dat thans een wettelijk basis ontbreekt voor de bijdrage in de kosten van jeugdzorg aan pleegouders. Nu het financiële onderdeel van de Wet rechtspositie pleegouders buiten werking is gesteld en dit consequenties kan hebben voor de wijze waarop de ouderbijdrage in onderhavig Uitvoeringsbesluit wordt geregeld, beveelt de Raad aan hieraan in de Nota van toelichting een passage te wijden.

Hoogachtend,

namens de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming,

mr. L.A.J.M. de Wit, algemeen voorzitter

¹ Wet van 6 december 2012, Staatsblad 2013, 72

² Besluit van 6 februari 2013, Staatsblad 2013 73, houdende vaststelling van het tijdstip van inwerkingtreding van de Wet verbetering positie pleegouders)